

M. BRAUT, Jutro

izložbama (Beč, Graz, Sarajevo, 1947). Restaurirala je oltarne slike (Pleterje, Pregrada).

BRAUT, Marija, fotograf (Celje, 7. VIII. 1929). Fotografijom se bavi od 1967. Učila je i radila u ateljeu T. Dabca. Bila je fotograf u Galerijama grada Zagreba 1968 — 72. Snima umjetnička djela, portrete i krajolike (ciklusi iz Dalmacije i Zagore). Oprema fotografijama knjige i kataloge. Objavljuje foto-monografije Zagreb — moj grad (1986) i Dubrovnik — jedno lice rata (1992). Samostalno je izlagala u Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Splitu, Mannheimu, Stockholmu i dr.

LIT.: Z. Maković, Marija Braut i Petar Dabac, Umetnost, (Beograd), 1969, 20. — S. Bernik, Objektiva sredi živlenja, Delo, (Ljubljana), 21. VIII. 1970. — Z. Maković, Fotografije Marije Braut, ŽU, 1972, 17. — A. Pasinović, Kameno more Marije Braut, ČIP, 1977, 291. — V. Bužančić, Marija Braut — Umjetnici naših dana (katalog), Zagreb 1979. Ma. B.

BRBINJ, selo na Dugom otoku. Župna crkva Sv. Kuzme i Damjana prvi put se spominje 1195. Na njoj je 1435—42. radio zadarski graditelj Petar Franić-Hacuc. U *JI* dijelu sela su ruševine utvrđena dvorca zadarske plemićke obitelji Soppe s kapelom iz XVI. st. Na otočiću Utra (Školju) *SZ* od sela nalaze se ostaci starokršć. crkve.

LIT.: Ć. *Iveković*, Dugi otok i Kornat, Rad JAZU, 1928, 235, str. 269. – *I. Petricioli*, Ostaci starokršćanske građevine kod Brbinja, Diadora, 1962, str. 313

BRCKOVLJANI, selo blizu Dugoga Sela. Crkva Sv. Brcka, danas župna, nalazila se nekad na posjedu ivanovaca, što potvrđuje ljiljan (motiv njihova grba) na zaglavnim kamenima gotičkoga svoda u svetištu (XIV—XV. st.), koje ima i romaničke prozore. Barokna lađa podignuta je na ruševinama romaničko-gotičke crkve. Blizu crkve nalazi se kapela Pohođenja Marijina, vrsna neogotička gradnja (1857, zagrebački graditelj L. Pfeifenberger). Oltarna slika *Pohod Marije Elizabeti* s likom grofa Ivana Draškovića djelo je I. Zaschea. Kapela je uništena poslije 1945.

Z. BREGOVAC, hotel Barbara u Zadru

LIT.: L. Dobronić, Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj, Rad JAZU, 1984, 406. — Ista, Crkve podignute u čast Blažene Djevice Marije u 19. stoljeću u Zagrebačkoj nadbiskupiji, u zborniku: Štovanje Bogorodice u Hrvata u XIX. i XX. stoljeću, Zagreb 1990.

BRČIĆ, Petar → BERČIĆ, PETAR

BRČIĆ, Stipe, oblikovatelj (Osijek, 13. I. 1948). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1971 (M. Stančić), 1969—72. stalni suradnik arhitekta V. Richtera. Od 1977. član autorskoga tima u CIO u Zagrebu, gdje je od 1988. njegov umjetnički voditelj. Predavač je na međufakultetskome studiju dizajna Sveučilišta u Zagrebu. Ž. Kć.

BRDARIĆ, Aleksandar, graditelj (?, 1813/14 — Zagreb, 18. I. 1872). Zidarski obrt izučio u Lavovu, u Zagreb došao 1836. Sagradio vlastitu kuću u Matoševoj ul. 3. Važan mu je rad palača Paravić u Opatičkoj ul. 10 (1839) koju je 1892. pregradio H. Bollé. Od njegovih djela sačuvan je dvorac u Jaškovu kod Ozlja, a u Zagrebu jednokatnica na uglu Opatičke ul. 27 i Demetrove ul. 24 (1840) s klasicističko-bidermajerskim prostorom te »Varoška pivnica« (1845) u Gajevoj ulici (kasnije znatno pregrađena). Originalno je njegovo rješenje unutrašnjosti dvorane u Narodnom domu (Opatička ul. 18). Opsegom mu je najveće djelo bila palača županije na Markovu trgu 6, na mjestu današnje zgrade Sabora RH.

LIT.: L. Dobronić, Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba, Zagreb 1971. — Ista, Palača Narodni dom ili Dvorana, ZNŽO, 1983, 49. L. D.

BRDOVEC, naselje uz Savu, *SZ* od Zaprešića. Prvi put se spominje 1334. U naselju se nalazi barokna župna crkva Sv. Vida i zvonik s puškarnicama, a u okolici dvorci Lužnica i Januševec. God. 1973. osnovan je Zavičajni muzej s pov. i etnograf, zbirkom. U sastavu muzeja djeluje i Likovni salon.

LIT.: Gj. Szabo, Kroz Hrvatsko zagorje, Zagreb 1940. – A. Horvat, Između gotike i baroka, Zagreb 1975, str. 289, 317, 391.

BREČEVO, kasnosrednjovj. utvrda i naselje u selu Bračeviću na putu Drniš—Muć, gdje su nađeni ostaci kružne kule zvane Kapelica, temelji gospodarsko-stambenih zgrada, bunara i nekoliko stećaka. Utvrda je bila vlasništvo knezova Nelipića.

LIT.: S. Gunjača, Ubikacija srednjovjekovnog castruma Brečevo, Rad JAZU, 1957, 311.

BREGOVAC, Zdravko, arhitekt (Dinjevac kraj Đurđevca, 4. III. 1924). Završio 1949. studij arhitekture u Zagrebu, gdje 1952-59. radi kao samostalan projektant. Sudjeluje u osnivanju avangardne likovne grupe »EXAT 51«, glavni je urednik časopisa »Arhitektura«. U tome se razdoblju uglavnom bavi projektiranjem interijera i izložbenih paviljona (austr. paviljon na Zagrebačkom velesajmu, jugosl. paviljoni u Chicagu, Helsinkiju i Beču). Od 1959. vodi projektni biro u Rijeci i posvećuje se gotovo isključivo turističkoj arhitekturi. U svojim projektima za hotele, hotelska naselja, motele i restorane ostvaruje širok kreativni raspon, povezujući suvremeni, maštoviti arhitektonski izraz s pejzažnim i povijesnim značajkama ambijenta. Projektirao je hotele »Bellevue« na Plitvičkim jezerima (1963, savezna nagrada za arhitekturu), »Ambasador« u Opatiji (1966), »Bellevue« u Malom Lošinju (1966), »Golf« na Bledu (1969), hotelska naselja St. Andrea (1963), Girandella (1969) i Maslinica (1970) i hotel »Lanterna« u Rapcu, hotele »Novi Park« i »Barbara« u Zadru (1970), »Jezero« na Plitvičkim jezerima (1970), »Carolina« (1971) i »Eva« (1978) u Suhoj Punti na Rabu i hotel »Bar« u Baru (1982). Izveo rekonstrukciju hotela »Toplice« na Bledu (1968), »Kvarner« u Opatiji (1971) i »Istra« u Rabu (1974). Autor je većeg broja urbanističkih rješenja za turistička područja: Opatija-Lovran, Suha Punta na Rabu, Vrh Ike iznad Lovrana. S V. Richterom dobio prve nagrade na natječajima za Muzej grada Beograda i za muzej u Alepu u Siriji, a samostalno drugu nagradu za kulturni centar u Kuwaitu.

LIT.: Arhitektura u Hrvatskoj 1945 – 1985, Arhitektura, 1986, 196 – 199. – R. Ivančević, Tihi izazov, ČIP, 1990, 446. Ž. D.

BREŠAN, Igor, karikaturist (Pula, 28. II. 1951). Završio studij brodogradnje u Zagrebu 1980. Radi kao novinar u »Slobodnoj Dalmaciji« u Splitu. Od 1967. objavljuje karikature, uglavnom portretne, naglašenih tvrdih linija. Samostalno izlagao u Splitu i Zagrebu.

BREŠIĆ, Vjekoslav, slikar (Sarajevo, 20. XII. 1926). Završio je Akademiju u Zagrebu 1951 (J. Miše). Izlaže od 1954. Njegovi pejzaži i gradske vedute (Istra, Zagreb, Pariz) odlikuju se uravnoteženim komponiranjem masa i naglašenim obrisima vodoravna ili okomita smjera (*Periferija*, 1968;

Trešnjevka, 1976; Metro, 1977). Kolorit je gust i prigušen, prevladavaju sivi i smeđi tonovi, nostalgična atmosfera pustih prostora (Dvorište, 1979). Značajan je njegov opus crteža ugljenom (Ulica, 1959; Kukuruzi, 1966). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Rovinju te Sarajevu i Grazu. Ilustrira književna djela i školske udžbenike.

LIT.: A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Rovinj 1965. – D. Dragojević, Vjekoslav Brešić i Ljubo Škrnjug (katalog), Graz 1968. – M. Peić, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1978. A. Šoljan, Vjekoslav Brešić (katalog), Zagreb 1986.

BREVIJAR, liturgijska knjiga Kat. crkve u kojoj su sabrani svi tekstovi (psalmi, himne, antifone, čitanja, responzoriji i versi) koje klerici mole u određene dane i sate u toku godine. Zove se još i časoslov. Počeci brevijara potječu još iz IV. st.; do X. st. svaka je pokrajina imala vlastite brevijare, a u XI. i XII. st. počinje ujednačivanje brevijara za cijelu Kat. crkvu. U Rimu je u XIII. st. sastavljen prvi brevijar u današnjemu obliku, a od Tridentskoga koncila pod nazivom Breviarium romanum postaje obvezan za cijelu Kat. crkvu. Pri zajedničkoj upotrebi u koru b. je razdijeljen u više specijaliziranih knjiga: Psalterij, Himnarij, Antifonarij, koje su redovito velikoga formata i svečano iluminirane. Kod nas je sačuvano relativno malo lat. rukopisnih brevijara; posebno se ističu → Brevijar MR 161 iz 1442. u Metropolitani u Zagrebu i → Brevijar D'Este iz XV. st. u zore iz života Sv. Pavla, (2) prizore iz života Sv. Petra i Andrije, (3) prizore Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Glag. brevijara, koji su i bogatije iluminirani, očuvalo se mnogo više: dva novljanska, četiri vrbnička, Beramski b. u NUK u Ljubljani (Ms. 161 i Ms. 1969), → Brevijar iz Huma u NSB u Zagrebu (R 4067) te niz drugih koji se danas čuvaju uglavnom u inozemnim knjižnicama.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964.

BREVIJAR D'ESTE (B. Alfonsa I. i Ercolea d'Este), brevijar iz XVI. st., iz kojega se četiri izreska nalaze u Strossmayerovoj galeriji starih majstora u Zagrebu. Na njima su renesansne minijature koje prikazuju (1) pri-

> Oceana al firm feua femel fingeine urbi a merare com bac uflichtstruma.
>
> Cut numbs fort cleum maring chrue nestas qu'un deulir masme, sacono punt rechange portion pour me care opulor cache qui come creculo re gran pueb uter means pulpetions ofer uno flupetion que post conus cribe rea sim sel ses fame por note una cu se flamme ne rudoslay petit unigen an ecieta s

BREVIJAR iz XIII. st. Zagreb, Metropolitanska knjižnica

confirebit omif ling ang de la See Arcolae confessor du profe ad the mil pady pullips cut Land. Caplin Abr Orce facerdos magni quitteb it placuur do unent e ma unicmpe maundu fis of mo aliano non è innene fimilis Mi qui confernarer lege excelli umpho pour nour fins famul per bere celeftia comoda qui poro corde po cunt et perionet illi nimira win nos denocione oporter comuttere. or apud rom el pateunt adunem tenny fle prime file confessor sie de Aman en do? vor . Stolage A paltos cine oclement tome cul toe qui du denon grans free amen bems more lapla decelo plitli l'illimo dignii cuminicolati oftendish mit famulum doag s qui bim Audolati putt wondice run mumis decorally muraches tribue nobi go uver mino ripribus agelie ne mændigs libemur D. Confessor rege adversi accies ti ragni mitti rglam concellir le fuo modao I Hemed Robiliffinns fi quite naralibe ortus uelus lucifer ni colous entrur Bo mira Dollyin domi puente denufir ente amcho

mude his fineres oblechnood & fe ing Binens donnins les fini Phinran during the Fa Dudoce bono replet del firmulus firmpub dans fupu ne phas phibuit & Die go. alman en& reolaus may exillust le playra ornes tume fine varere urvis que una ex nobilititimis lice puince au tanbe tanto quondam famola runlabar quanto exploso firo rabanur accession in percans gri genubi partitumi admitar redacta opidi mro incolif habi tatore. Tu aut domine Onfesso & modaus noblis pro genie fi noblios morrbs ab wo puer ono fecur domini muir dun na revelació ad filmi puch facerto cut line en ualde copacient thip afflictor pragestant utstem ab uv refatatio tube adduc muta plebiu generolitate referra parentes eius int minas potenti quanta bonouficencia a leviabant tanto liume pate attili celioto mag celetro qua trene dig nuano giam apperbant Rene ra eni cum con nimui locupleta n-mullin bonous Thoma milling of firme dignitans dispone modi mina uolunt-frommi frudio do micali felege umaentes celite Ault aula coua lecer mini machina oum refe folix oubita mycholas follempin

V. BREŚIC, Treśnjevka

iz života kralja Davida i (4) Sve svete na nebu. Minijature (1-3) uokvirene su sitnoslikarskim uresnim okvirom s medaljonima. Autor je Matteo da Milano koji je slikao na dvoru vojvode d'Este u Ferrari.

LIT.: V. Zlamalik, Strossmayerova galerija starih majstora Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1967, str. 88-95.

BREVLJAR IZ HUMA (NSB, R 4067), pergamenski kodeks iz poč. XV. st., vel. 32×19,5 cm, sa 183 lista, pisan u dva stupca hrv. uglatom glagoljicom, uvezan u drvene korice presvučene tamnosmeđom kožom sa slijepo utisnutim koncentričnim paralelogramima i s dvije kožnate kopče. Ima BREVIJAR D'ESTE, prizori iz života Sv. Petra i Andrije. Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora

